

Hosszútávfutás a mezőgazdasági pályázás

Népszerűek az Országos Vidékfejlesztési Program mezőgazdasági kiírásai

FOTÓ: VERES NÁNDOR

Mi szükséges ahhoz, hogy a gazdák élni tudjanak az Országos Vidékfejlesztési Program által kínált pályázati lehetőségekkel? Mik a legfontosabb tudnivalók, ha pályázni szeretnének? Többek között ezekre a kérdésekre kerestük a választ Ilyés Szabolcs pályázatírással és projektmenedzsmenttel foglalkozó szakemberrel.

Egyre több erdélyi gazda dönt úgy, hogy gazdaságának fejlesztéséhez pályázik, például az Országos Vidékfejlesztési Program 2014–2020-as pályázati kiírásain. A fejleszteni akaró gazdálkodók többek között a fiatal gazdákat támogató 6.1-es, a kisgazdaságok felzárkózását segítő 6.3-as, a farmok felszerelését, gépesítését, illetve a mezőgazdasági épületek építését és felújítását célzó 4.1-es, illetve az öntözőrendszerek korszerűsítését, felújítását támogató 4.3-as kiírás közül választhattak.

Rossz hír, hogy a 2014–2020-as ciklus pályázati kiírásai idén már a végéhez közelednek, alig van aktív kiírás vagy olyan ablak, amit újra megnyitnak és elérhető lesz – mondotta lapunknak Ilyés Szabolcs, a RegioConsult pályázatírással és projektmenedzsmenttel foglalkozó cég ügyvezető igazgatója. Annak ellenére, hogy Románia még nem hívta le a mezőgazdasági és vidékfejlesztési pénzkérdet egészét, az összegek már le vannak kötve, illetve ki vannak szerződve a pályázóknak, vagy a pályázatok éppen elbírálás alatt állnak.

A szakember szerint a nagyobb mezőgazdasági kiírásokból már csak a 4.1-es gazdaságfejlesztési pályázat érhető el, amiből viszont az állattenyésztőknek szánt pályázati pénz szeptember elején el is fogyott. A növénytermesztők számára van még elérhető forrás, emiatt itt nagy versengésre kell számítani. A családi farmok által lehívható összegek jelentős része is gazdára talált.

„Aki most kezdene el pályázati lehetőségekről gondolkodni, annak vagy nagyon gyorsan kell lépnie, vagy le fog késni. Az elkövetkező időszakban a valahol megmaradt és a mezőgazdasági pályázatokhoz átcsoportosított pénzek révén lehet újabb kiírásokra számítani” – nyilatkozta lapunknak Ilyés Szabolcs.

Élenjáró székely megyék

Romániában nagyon sikeresek a mezőgazdasági kiírások: az előírányzott összeghez képest rendszerint sokkal nagyobb az igénylés, így a pénzeket rendszerint lehívják és el is költik a pályázók. Nincs tehát gond a gazdák pályázó kedvével, ahogyan már a 2007–2013-as ciklusban sem volt – osztotta meg tapasztalatait a projektmenedzser. Hozzátette, a mezőgazdasági pénzek lehívásában több székelyföldi megye is élen jár, Kovászna megye rendszerint az elsők között szerepel mind a pályázatok számát, mind a lehívott pénzek összegét tekintve. Mivel a pályázatok közül azok a legegyszerűbbek, amelyekben nincsenek építkezési beruházások, a gazdák többsége mezőgazdasági gépbeszerzésre pályázik, ezek a leggyakoribbak. A pályázatíró arról is beszélt, hogy az elmúlt időszakban elkezdtek infrastrukturális beruházásokra is pénzt

igényelni a velük dolgozó erdélyi gazdák, a pityóka- és gabonatermesztők például tárolóhelyiségeket építenek. „Az ilyen beruházással terményének értékét növeli a gazda: ha megfelelő módon tárolja, később magasabb áron tudja eladni” – mutatott rá.

Egyébként minden régióban az jellemző, hogy az ott elterjedt, az ottani adottságoknak megfelelő mezőgazdasági ágazatok mentén fejlesztenek elsősorban. Míg Hargita megyében a krumplitermesztéssel, állattenyésztéssel kapcsolatos pályázatok vannak többségben, addig a síkvidékeken a gabonatermesztés van előnyben. Az idén külön költségvetést különítettek el az állattenyésztésre, így a székelyföldi megyékben ezen a területen több látványos beruházás is meg fog valósulni. Az állattartó gazdák elkezdtek olyan ágazatokkal foglalkozni, amelyek kitörési lehetőséget jelenthetnek, például többen húsmarhafarmot létesítenek pályázati úton. Ez egy új hullám – magyarázza Ilyés Szabolcs.

Megfelelni az előírásoknak

A pályázatírás előfeltétele, hogy a gazdaság adminisztratív szempontból rendben legyen. A pályázni akaró gazda méresse fel és telekkönyveztesse területeit, állatai legyenek fül-számozva, naprakészen jelentse a gazdaságban történő változásokat, cégét a jogszabályoknak megfelelően működtesse, magánszemélyként ugyanis nem lehet pályázni. A szakember példaként említette, hogy az állattenyésztési projekteknél a leggyakoribb gondot az jelenti, hogy a marhafarmok trágyatározói nem felelnek meg az uniós előírásoknak. Bármennyire is furcsának tűnhet a gazda számára, csak olyan tervezésű trágyatározóval lehet pályázni, amit az uniós szabályok előírnak. Aki ezt nem teljesíti, annak nem hagyják

A gazdák jelentős része mezőgazdasági gépbeszerzésre pályázott

jóvá a pályázatát. „Nagyon fontos, hogy a gazda először azt fogalmazza meg, mire akar pályázni, és ne aszerint döntsön, hogy mire lehet. A legtöbb félresikerült pályázat abból indult, hogy az első kérdés a Mire lehet pályázni? volt. Arra érdemes pályázni, amit az ember szívesen csinál, ugyanis az uniós finanszírozású projektek nagy része csak a megvalósítást támogatja, a beruházás utóéletét és fenntartását nem. A kényszer szülte pályázati beruházások halálra vannak ítélve” – összegzi sommásan a legalapvetőbb tudnivalókat a pályázatíró.

Azt is fontos tudni, hogy a pályázatokban csak olyan kötelezettségeket vállalhatnak a gazdák, amit teljesíteni tudnak, mert Romániában nagyon komolyan veszik a pályázatok utóéleteinek ellenőrzését.

Több éves munka

A gazdák rendszerint pályázatírókra, projektmenedzserekre bízák pályázataik lebonyolítását. A romániai pályázati rendszer bonyolult és nem segíti a gazdákat. Még a legegyszerűbbnek mondott, a fiatal gazdáknak szóló pályázati lehetőségek is bonyolulttá válnak a román bürokrácia útvesztőiben. Külső segítség nélkül szinte esélytelen egy projektet

megnyerni és lebonyolítani – vélekedik Ilyés Szabolcs. Nem a pályázat elnyerése, hanem annak lebonyolítása a keményebb dió, hogy a pályázó tényleg hozzájusson a pénzéhez.

A pályázaton keresztül lebonyolított projekt egy hosszútávfutás: a projektötlet megszületésétől a támogatási szerződés aláírásáig legalább 8-12 hónap telik el. Aki most gondolkodik egy beruházáson, azt legfentebb jövő év ilyenkor tudja elkezdni, mivel addig pályázata sok ellenőrzésen megy át, sok adminisztratív akadály állhat fent útközben. Az ötlet megfogalmazása után meg kell ke-

a módosítások. Ezeket megbízható partnerek nélkül nem lehet megvalósítani. Az egyszerű gépbeszerzési pályázatoknál a szerződéskötés után legkevesebb egy év is eltelik a befejezésig, építkezést is tartalmazó projekteknél ez már 2–3 évet is felölelhet” – fogalmaz a csiki szakember.

Ami távol tarthatja a gazdákat

Mivel nincsenek olyan pályázatok, amelyeket egy kisgazda is könnyen le tudna bonyolítani, a bonyolult rendszer a leggyakoribb oka annak, hogy sok gazda nem vág bele a

A romániai pályázati rendszer nagyon bonyolult és nem segíti a gazdákat. Még a legegyszerűbbnek mondott, a fiatal gazdáknak szóló pályázati lehetőségek is bonyolulttá válnak a román bürokrácia útvesztőiben.

reszni a megfelelő partnereket – tervező, kivitelező, projektmenedzser –, akikkel a beruházást a legutolsó elszámolásig végig lehet vinni.

„A pályázati szerződés aláírásáig elvégzett munka a tennivalók legfentebb 25-30 százalékát jelenti, vagyis csak azt követően jön a neheze: a beszerzések, az elszámolások és

FOTÓ: GECSE NOÉMI

A Székelyföldön a termelők kedvet kaptak tárolók építésére, hogy a betakarított krumplit ne kelljen olcsó áron eladniuk

KÖMÉNY KAMILLA